

Spennende doktorgrad på Ås:

Bjørnen er et sosialt dyr

Ole-Gunnar Støen (38) har vært med på å fange og radiomerke 120 svenske bjørner i håp om å lære mer om deres sosiale organisering. I løpet av de 4 årene han har vært med på det skandinaviske bjørneprosjektet har han funnet ut at bjørnen er mer sosial enn hva man har trodd tidligere.

Tekst: Ellen Soldal

Fredag 31. mars skal Støen legge frem doktorgradsavhandlingen sin, ”Spredning og sosial organisering hos brunbjørn” ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) på Ås.

- Ole-Gunnars forskning på spredning og sosial organisering hos brunbjørnen har endret vår forståelse av bjørnens økologi, sier professor Jon Swenson fra Institutt for naturforvaltning ved UMB.

Støen har samarbeidet med Det skandinaviske bjørneprosjektet, som i over 20 år har fulgt bjørner og deres avkom fra fødsel til død. Dette ga Støen en unik mulighet til å forske på disse temaene, som er lite kjent hos de store rovdyrene.

- Resultatene våre viser at bjørnene relaterer seg til hverandre i mye større grad enn vi hadde trodd. Både reproduksjon og atferd blir regulert i forhold til andre bjørner i området, sier Støen.

Kjønn, slektskap og tetthet er med på å bestemme hvordan bjørnene vandrer. Støen fant at over en tredjedel av de unge binnene vandret ut av moras hjemmeområde.

- Overraskende nok fant vi at utvandringen minsket i områder med høy tetthet av bjørner. Sannsynligvis skyldes dette at noen aggressive, territorielle binner opprettholder et ”sosialt gjerde” som unge binner i etableringsfasen, ikke krysser. Dette tyder på at bjørner er mer territoriale enn tidligere antatt, sier Støen.

I områder hvor flere beslektede binner oppholder seg sammen, kan det dannes et hierarkisk system med dominante og subdominante bjørner. En slik sosial organisering har innvirkning på bjørnenes reproduksjon og kan føre til undertrykking av de subdominante hunnene. Unge hanner derimot vandrer mye lengre og overlapper aldri med moras eller noen av søstrenes hjemmeområde når de blir voksne. Dette for å unngå innavl.

Ole-Gunnar Støen er oppvokst i Flå i Hallingdal og er cand.agric. fra daværende NLH (nå UMB) i 1994.

Doktorgradsdisputas fredag 31. mars 2006 kl 12.15 i Sørhellinga (SU01).

Kontaktinformasjon:

Ole-Gunnar Støen, tlf: 64 96 58 24, ole.stoen@umb.no

Veileder Jon Swenson, tlf: 64 96 57 30, jon.swenson@umb.no

Bildetekst: Bjørneforsker i sitt rette element. Foto: Det skandinaviske bjørneprosjektet